

НОРМАТИВНА ГРОШОВА ОЦІНКА ВІТЧИЗНЯНИХ АГРОЗЕМЕЛЬ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Боровик П.М., кандидат економічних наук, доцент,
Уманський національний університет садівництва, м. Умань, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7971-1718>

Шемякін М.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
Уманський національний університет садівництва, м. Умань, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3621-1446>

Дослідження актуального стану українських агроземель посвідчило зростання випадків погіршення якісних властивостей зазначених природних ресурсів, яке, насамперед, виявляється у прифронтовій місцевості, а також в регіонах, що постраждали від військових дій [1].

Бомбардування, ракетні атаки, бої, збройні зіткнення ті інші військові дії спричиняють масу негативних впливів на екосистеми, більшість із яких зумовлюють також негативні наслідки для ґрунтів територій, які постраждали від війни. Зниження якісних показників ґрунту, особливо гумусних горизонтів, в свою чергу, зумовлює зниження оцінної вартості земельних ресурсів.

Окремі публікації попередників та власні дослідження дозволили виокремити найтипівіші види негативних ефектів від військових дій на агроземлі України, а саме [2; 4-6]:

- погіршення ґрунтів агроземель а результаті побудови на них оборонних споруд та військових укріплень;
- знищування гумусних шарів ґранту під час пожеж, викликаних збройними сутичками, бомбардуваннями та обстрілами;
- забруднення ґрунтів під час артобстрілів, мінувань, дронівих та ракетних атак окремих територій і об'єктів;
- засмічення земельних ресурсів та водойм різними осколками, нафтопродуктами і хімікатами, що постійно використовуються військовими (як агресорами, так і захисниками);
- забруднення еколандшафтів внаслідок руйнування міць зберігання різноманітних промислових відходів, отрутохімікатів, гербіцидів, пестицидів, паливно-мастильних матеріалів, тощо.

Слід зауважити, що такі випадки забруднення земельних багатств потребують проведення тривалих матеріаловитратних та енергоємних робіт з відновлення та поліпшення земельних ресурсів.

Поряд з цим, необхідність нарахування і сплати землекористувачами земельного податку та інших платежів за використання земельних ресурсів, прив'язаних до нормативної грошової оцінки агроземель (єдиного податку для суб'єктів агробізнесу, орендної плати за користування землями державної і комунальної власності, плати за оренду земельних паїв, платежів за суборенду земель, платежів за договорами емфітевзису, тощо) зумовляють необхідність термінової актуалізації нормативної грошової оцінки сільгоспземель, передусім, на теренах, які постраждали від війни. На противагу проведення такої оцінки, варто зауважати, що можливо, варто просто проіндексувати показники нормативної грошової оцінки, що їй передбачено земельним законодавством [3]. В той же час, проста індексація базових показників нормативної грошової оцінки земельних ділянок не може врахувати розмірів шкоди, понесеної агроземлями та їх компонентами під час війни [1; 6]. Зважаючи на викладене, лише актуальна та сучасна нормативна грошова оцінка сільгоспугідь є передумовою дотримання принципу справедливості в їх оподаткуванні.

Варто зазначити, що результати дослідження продемонстрували, що в ході її проведення необхідно врахувати наступні моменти [1]:

- в грошовій оцінці сільгоспземель має бути обчислення розміру нормативних рентних доходів землекористувача-аграрія від вирощування трьох основних для регіону культур;

- в основі проведення нормативної грошової оцінки сільгоспземель має бути показник норми прибутку для комерційних банків за депозитними операціями у національній валюті (13 %), що відповідає показнику рентабельності – 30 % і є нижчим на 5 % від рівня рентабельності за чинною методикою нормативної грошової оцінки сільгоспземель;

- у разі виявлення випадків зменшення якісних характеристик земельних угідь за наслідками бонітування ґрунтів (внаслідок військових дій) та виникнення потреби додаткового фінансування землеохоронних заходів, держава Україна повинна документувати такі випадки та подавати за кожним із них судові позови через міжнародні судові інстанції по відношенню до країни-агресора.

Описані нами зміни підходів стосовно нормативної грошової оцінки сільгоспземель в Україні будуть передумовою надійного фінансування робіт з охорони та післявоєнного поліпшення земель в Україні.

Література:

1. Боровик П.М., Бечко П.К., Броварна С.М. Проблеми податкового регулювання земельних відносин в агросфері в умовах євроінтеграції. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*, 2014. Випуск 9. С. 92-96.
2. Боровик П.М., Олійник С.В. Земельний податок – невід’ємна складова інструментарію державного регулювання в агросфері. *Традиційні та інноваційні напрямки досліджень у геодезії, землеустрої та кадастрі*: матер. Міжнар. наук.-практ. Інтер.-конф. (м. Умань, 27 квітня 2022 р.). Умань, 2022. С. 7-8.
3. Земельний кодекс України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 14.01.2025).
4. Serge Kolotukha, Nataliia Gvozdej, Liudmyla Chvertko, Tetiana Korniienko, Oksana Vinnytska and Petro Borovyk. Efficiency of Using Land Resources in the Agricultural Sector in the Context of Financial Instability. *Proceedings of the 38th International Business Information Management Association (IBIMA)*, 3-4 November 2021, P. 4376-4381.
5. Сплатидель А., Голубцов О., Чумаченко С. та Сорокіна Л. Забруднення земель внаслідок агресії росії проти України: навч. посіб. URL: <https://ecoaction.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/zabrudnennia-zemel-vid-rosii1.pdf> (дата звернення: 14.01.2025).
6. Природа та війна: як військове вторгнення Росії впливає на довкілля України. URL: https://ecoaction.org.ua/pryroda-ta-vijna.html#gad_source (дата звернення: 14.01.2025).

MONETARY TRANSMISSION POLICY INSTRUMENTS AND AN INTEGRATED APPROACH

Zharikova O., PhD., Associate Professor,
National University of Life and Environmental
Science of Ukraine, Kyiv, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1259-1712>
Pashchenko O., PhD., Associate Professor,
National University of Life and Environmental
Science of Ukraine, Kyiv, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0603-8072>
Oborska V., a second (master's) level graduate,
National University of Bioresources
and Nature Management of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Monetary transmission policy instruments are tools used by central banks to influence economic activity, primarily through the control of money supply and interest rates. These instruments play a critical role in transmitting